

KADOC-e-Nieuwsbrief

2015, 6

- De Welvaartsstaat. KADOC in M HKA
- Re:Dessauvage. KADOC toont artistiek onderzoek
- Standbeeld van Pieter-Jan De Smet verwijderd in Saint Louis
- Vrijwilligers in kerkelijke en religieuze archieven. Succesvolle studie- en ontmoetingsdag in Leuven

De Welvaartsstaat. KADOC in M HKA

Affiche ACV, Sociale verkiezingen 1963. Detail. KCC 477

Tot 27 september brengt het Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen - M HKA - een tentoonstelling onder de titel [*De Welvaartsstaat*](#). Ze presenteert in de eerste plaats werk van acht kunstenaars, die fundamentele vragen stellen bij de betekenis en de vorm van de welvaartsstaat zoals België/West-Europa die sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog kent. Daarnaast is er ook een meer documentair luik met foto's, films en affiches uit de collecties van KADOC en zijn collega-archieven ADVN, Amsab-ISG en Liberaal Archief. Ze tonen de brede en evoluerende impact van het begrip 'welvaartsstaat' in alle domeinen van de samenleving.

De Welvaartsstaat brengt nieuw en bestaand werk van acht kunstenaars van verschillende generaties: **Francisco Camacho Herrera** (Colombia/Nederland, 1979), **Josef Dabernig** (Oostenrijk, 1956), **Kajsa Dahlberg** (Zweden, 1973), **Róza El-Hassan** (Hongarije/Syrië, 1966), **Donna Kukama** (Zuid-Afrika, 1981), **Artūras Raila** (Litouwen, 1962), **Anne-Mie Van Kerckhoven** (België, 1951) en **Stephen Willats** (Engeland, 1943). De tentoonstelling is zowel expliciet als impliciet sociaal-politiek en behandelt onderwerpen die relevant zijn in de huidige wereldcontext, zoals de communicatie tussen burgers van verschillende sociaaleconomische niveaus (Willats), de sociale implicaties van artificiële intelligentie (Van Kerckhoven), de veranderende status van arbeid (Dahlberg), de opkomst van het Europese extreem-rechts (Raila), de situatie van de vluchtelingen uit de burgeroorlog in Syrië (El-Hassan) of de mogelijke verschuiving naar een niet-monetaire economie (Camacho Herrera).

Re-Dessauvage. KADOC toont artistiek onderzoek

[Marc Dessauvage](#), het boegbeeld van de kerkarchitectuur in Vlaanderen in de jaren 1960 en 1970, in de barokke KADOC-kapel, een uitdagende tentoonstelling die u nog tot 26 juni kunt bezoeken.

Vijftig jaar geleden werd in Rome het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) gehouden. De impact daarvan op de kerkarchitectuur kwam in België het meest radicaal tot uiting in het werk van Marc Dessauvage (1931-1984). Zijn kerkgebouwen waren opgetrokken uit baksteen, beton en glas, en hadden geen klokkentoren of kruisbeelden aan de buitenkant. In de postconciliaire geest was het kerkgebouw namelijk geen tempel meer voor een abstracte godheid, maar een huis voor de gelovige gemeenschap. Vijftig jaar later is de context grondig anders.

In [Re: Dessauvage](#) stellen studenten van de Faculteit Architectuur van de KU Leuven en de LUCA School of Arts de vraag naar de betekenis van de moderne kerkarchitectuur in een context van versplinterde, grotendeels individuele geloofsbeleving. De gebouwen van Dessauvage vormen daarbij de grondstof voor creatie en discussie. De tentoonstelling toont het resultaat van dat artistiek onderzoek en brengt via fotografie, tekeningen, tekst, maquettes en video een bijzondere dialoog tot stand tussen architectuur, religie en kunst.

Re: Dessauvage kwam tot stand in het kader van het onderzoekseminarie architectuurgeschiedenis o.l.v. Sven Sterken en Eva Weyns (Faculteit Architectuur, KU Leuven) en Danny Veys (LUCA School of Arts). De tentoonstelling geniet de steun van de Vlaamse Overheid, de Faculteit Architectuur van de KU Leuven, KADOC-KU Leuven en LUCA. Ze is elke werkdag van 9 tot 17 uur gratis te bezoeken.

Standbeeld van Pieter-Jan De Smet verwijderd in Saint Louis

Wegtakelen van het beeld van Pieter-Jan De Smet in Saint Louis

U hebt dit ongetwijfeld kunnen lezen in de media. Tussen de gebouwen van de Saint Louis University stond tot vorige week een standbeeld van missionaris [Pieter-Jan De Smet](#), “de

grote zwartrok”, die als een negentiende-eeuwse Franciscus Xaverius het kruis ophief naar twee indianen. Het werd verwijderd omdat het als een uiting van “kolonialisme, imperialisme, racisme en christelijke en blanke suprematie” werd ervaren. Het krijgt nu een plaats in het museum van de universiteit, waar we [een week voordien nog te gast](#) waren om er de “Desmetiana” - zijn soutane, indiaanse jas, bureau - te gaan bekijken met het oog op de De Smet-tentoonstelling die we tegen begin volgend jaar in Gent voorbereiden samen met onze partners, het [MAS in Antwerpen](#) en de [provincie Oost-Vlaanderen](#).

Dat dit te gebeuren stond, was ons niet bekend. Het zegt veel over de evoluerende beeldvorming over Pieter-Jan De Smet. Het standbeeld beantwoordt perfect aan de negentiende-eeuwse visie op de missionering als “zieltjeswinnerij”, een visie die tot halfweg de twintigste eeuw bleef bestaan. Intussen staan begrippen als inculturatie en interreligiositeit centraal in het missieonderzoek.

Was Pieter-Jan De Smet een typisch negentiende-eeuwse missionaris? Ja en neen. Hij was alleszins een kind van zijn tijd; ook voor hem stond de bekering van de indianen op het voorplan. Maar tegelijkertijd wilde hij hen beschermen tegen de snelle veranderingen die op hen afkwamen en die uiteindelijk hun levenswijze zo goed als vernietigden. Zijn bemiddelende rol op vraag van de Amerikaanse overheid heeft dat niet kunnen tegengaan, enkel misschien even vertraagd of iets minder gewelddadig gemaakt. Na De Smet ging het gedwongen assimilatieproces van de Native Americans heel snel. Pas enkele generaties later vonden de opvolgers van De Smet een nieuwe weg, die ze samen met de indianen bewandelen, met respect voor hun identiteit, in een dialoog tussen de westerse katholieke visie en de traditioneel indiaanse.

Dat genuanceerde beeld willen we brengen in onze tentoonstelling die in februari 2016 in het Gentse [Caermersklooster](#) opent. Die tentoonstelling focust niet alleen op de figuur van De Smet als missionaris, maar ook op zijn veelvoudige relatie met de Native Americans, met wie hij een vertrouwensband opbouwde. Daarbij hebben we ook oog voor het hedendaagse standpunt van de indianen, voor wie de kennismaking met het christendom tegelijk traumatisch was, maar ook een onderdeel is van hun geschiedenis en van wat ze vandaag geworden zijn.

Vrijwilligers in kerkelijke en religieuze archieven. **Succesvolle studie- en ontmoetingsdag in Leuven**

Op zaterdag 30 mei organiseerde KADOC in Leuven de jaarlijkse studie- en ontmoetingsdag voor vrijwilligers in kerkelijke en religieuze archieven. Meer dan negentig vertegenwoordigers van parochies, religieuze instituten, protestantse en evangelische gemeenten en erfgoedorganisaties tekenden present.

In de voormiddag woonden de deelnemers een aantal lezingen bij. Een eerste bijdrage ging over de omgang met in archieven aanwezige documentatie. Nadien vonden twee parallelle sessies plaats. Eén groep verdiepte zich in de selectie en raadpleging van parochiearchieven en kreeg toelichting over de nieuwe selectielijst die momenteel wordt voorbereid. Uit de feedback van de deelnemers bleek dat daarmee tegemoet wordt gekomen aan een reële behoefte van de lokale archiefbeheerders. In een tweede sessie werd een stand van zaken opgemaakt over de archieven van religieuze instituten. Enerzijds werd een overzicht gegeven van de werking in het voorbije decennium, anderzijds werden een aantal veelbelovende toekomstperspectieven geschetst.

De middagpauze bood de deelnemers de kans om vragen te stellen aan de aanwezige medewerkers van [CRKC](#), [Evadoc](#), KADOC, het [Rijksarchief in Vlaanderen](#) en het [Aartsbisschoppelijk Archief te Mechelen](#). Na de lunch stonden een aantal bezoeken, onder meer aan KADOC en het Rijksarchief Leuven, op het programma.

Via deze jaarlijkse studie- en ontmoetingsdag wil KADOC de vele vrijwilligers die zich dag na dag belangeloos inzetten voor kerkelijke en religieuze archieven een blik van waardering geven en mogelijkheden voor vorming en informatie-uitwisseling bieden. Het initiatief past ook binnen de [KADOC-consulentenwerking](#), waar lokale archiefbeheerders steeds terecht kunnen voor advies en ondersteuning.

Hier kan u de presentaties bij de lezingen raadplegen:

- [*Documentatie in uw archief. Afvoeren of bewaren, ordenen, ter beschikking stellen \(Godfried Kwanten\)*](#)
- [*Selectie en raadpleging van parochiearchieven \(Marc Carnier, Joris Colla, Gerrit Vanden Bosch\)*](#)
- [*Archieven van religieuze instituten: een stand van zaken \(Kristien Suenens\)*](#)